

Meerjarenbeleidsplan

Bibliotheek Rijssen-Holten

2017 - 2019

de Bibliotheek

Rijssen-Holten

Inhoudsopgave

1. Voorwoord
2. Missie en visie
3. Trends en ontwikkelingen
  - 3.1 De landelijke Bibliotheekwet
  - 3.2 Maatschappelijke waarde Bibliotheek
  - 3.3 De veranderende rol van de Bibliotheek in de samenleving
4. Innovatie langs drie strategische lijnen
  - 4.1 Jeugd en onderwijs
  - 4.2 Participatie en persoonlijke ontwikkeling
  - 4.3 Verandering en verbreding klassieke Bibliotheek
5. Nieuw HR- beleid
  - 5.1 Verbreding functies medewerkers
  - 5.2 De nieuwe vrijwilligers
  - 5.3 Een nieuw personeelsplan
6. Financiën
7. Literatuurlijst

Voorwoord

Het bibliotheekwerk heeft een roerige periode achter de rug. De Bibliotheek Rijssen-Holten werd geconfronteerd met forse bezuinigingen, en tegelijkertijd zijn ook de eerste stappen gemaakt richting de maatschappelijke/educatieve Bibliotheek.

In de afgelopen vier jaar is er veel inzet geweest op het versterken van de dienstverlening aan het onderwijs als structureel onderdeel van de (digitale) leeromgeving, de presentatie van de collectie in een retailformule, de uitrol van producten zoals de VoorleesExpress en de realisatie van een Taalpunt.

De koers van de Bibliotheek is in de komende tijd geen rechte lijn. We gaan wel door op de ingeslagen weg, die we verder vorm zullen gaan geven en verder zullen verstevigen. Er dient echter voortdurend bijgestuurd te worden in een steeds veranderende samenleving.

Het activiteitenprogramma wordt voor de Bibliotheek Rijssen-Holten steeds belangrijker. Niet alleen het informatieaanbod

is belangrijk maar de klanten die worden uitgenodigd om zich actief te informeren en zodoende te leren. Een voorbeeld zijn de workshops in het kader van Digisterker waarin burgers leren om te gaan met de elektronische overheid.

De komende jaren neemt het belang van HR-beleid verder toe. De nadruk komt te liggen op de verdere ontwikkeling en verbreding van het takenpakket van de medewerkers. De nieuwe taken geheel uitvoeren met het huidige aantal medewerkers is niet mogelijk. Vrijwilligers zullen een waardevolle aanvulling vormen op de organisatie om de nieuwe taken daadwerkelijk uit te kunnen voeren.

Dit plan vormt de kaders waarbinnen we gaan werken. In het jaarlijkse A3 plan zullen wij concrete doelstellingen en activiteiten benoemen.

Karen Pennewaard
directeur-bestuurder Bibliotheek Rijssen-Holten

2. Missie en visie

● Missie

De Bibliotheek Rijssen-Holten is het lokale, fysieke en digitale informatie knooppunt dat de persoonlijke ontwikkeling van mensen stimuleert en faciliteert.

De Bibliotheek schept essentiële voorwaarden voor een leven lang leren, onafhankelijke besluitvorming en de culturele ontwikkeling van individuen en groepen en levert daarmee een cruciale bijdrage aan de kennissamenleving.

● Visie

De Bibliotheek is nog steeds de laagdrempelige, publieke voorziening die mensen helpt in hun persoonlijke ontwikkeling. Het doel is dat iedereen volwaardig en zelfstandig aan de samenleving kan deelnemen. Daarnaast biedt de Bibliotheek

een 'third place' voor een ieder die wil ontspannen en die een moment van rust zoekt om inspirerende kennis en informatie in wat voor vorm dan ook tot zich te nemen.

Ontspannen, ontmoeten, ontwikkelen en ontdekken vormen daarbij de kernbegrippen.

De Bibliotheek opereert vanuit een onafhankelijk positie, is toegankelijk voor iedereen en stelt in alles wat zij doet het ontwikkelingsperspectief van mensen centraal. Daarmee draagt de Bibliotheek bij aan het welzijn van iedereen en levert meerwaarde aan de maatschappij.

3. Trends en ontwikkelingen

● 3.1 Nieuwe Bibliotheekwet

Vanaf 1 januari 2015 is de nieuwe bibliotheekwet van kracht: de 'Wet Stelsel Openbare Bibliotheekvoorziening'. Deze wet regelt onder meer de digitalisering van de openbare Bibliotheek en zorgt voor structurele financiering daarvan door de Rijksoverheid. De digitalisering van de openbare Bibliotheken wordt voortaan geheel gelegd bij de Koninklijke Bibliotheek (KB)

Iedere Nederlander moet toegang hebben tot een openbare Bibliotheek, zowel in fysieke als digitale vorm. De wet omschrijft de vijf kernfuncties waarmee openbare Bibliotheken zich bezig dienen te houden.

- ter beschikking stellen van kennis en informatie
- bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie
- bevorderen van lezen en het laten kennismaken met literatuur
- organiseren van ontmoeting en debat
- laten kennis maken met kunst en cultuur

Deze kernfuncties dragen bij aan de persoonlijke ontwikkeling en verbetering van de maatschappelijke kansen van het algemene publiek.

● 3.2 Maatschappelijke waarde Bibliotheek

In het rapport Cohen, 'Bibliotheek van de toekomst: knooppunt voor kennis, contact en cultuur', worden de belangrijkste maatschappelijke ontwikkelingen voor de Bibliotheek voor dit moment geschetst. Het gaat om de volgende punten:

- 1 Kennis wordt een steeds belangrijker productiemiddel;
- 2 Het belang van specifieke vaardigheden neemt toe. Denk aan geletterdheid, digitale en informatievaardigheden en de zogenoemde 21st century skills, als samenwerken, creativiteit, communiceren, probleemoplossend vermogen, kritisch denken en sociale en culturele vaardigheden;
- 3 De digitalisering en personalisering van informatie zet door;
- 4 Het belang van netwerken en de community neemt toe;
- 5 De consument heeft minder tijd en verwacht tegelijkertijd meer beleving;
- 6 Het sociale weefsel van steden en dorpen verandert.

3.3 De veranderende rol van de Bibliotheek in de samenleving

De wereld verandert dus de Bibliotheek verandert. De manier waarop wij in 2017 met informatie omgaan is wezenlijk anders dan een generatie geleden. Digitalisering, de invloed van social media hebben een ware revolutie teweeg gebracht.

Wij leven in een welvarend en modern land. Veel voorzeningen zijn goed geregeld. Van een industriële samenleving veranderen we steeds meer in een kennismaatschappij. Onze verzorgingsstaat wordt een participatiesamenleving. Meedoen aan de samenleving vraagt steeds meer basisvaardigheden: lezen en schrijven, internetten, formulieren kunnen invullen, informatie verwerken en sociaal vaardig zijn. Alles begint met taal en zonder taal werkt er weinig.

Hoe vanzelfsprekend dat wellicht voor ons is, voor velen is dat niet het geval.

- 25% van de basisschoolleerlingen verlaat de basisschool met twee jaar taalachterstand
- 14% van de 15-jarigen is laaggeletterd
- 50% van leerlingen op laagste niveaus VMBO is laaggeletterd
- 1 op de 9 Nederlanders is laaggeletterd
  - o waarvan 1 op de 5 ouderen
  - o waarvan 1 op de 4 langdurig werklozen
- 50% van de werkzoekenden heeft geen startkwalificatie

De lokale eigenheid en lokale betrokkenheid wordt steeds belangrijker. De Bibliotheek speelt vaker in op de toenemende vergrijzing en vereenzaming in de samenleving door de gelegenheid te bieden voor ontmoeting en persoonlijke ontplooiing.

De functie van de klassieke uitleenbibliotheek is nog steeds van groot belang en wordt nog breed gewaardeerd in Rijssen-Holten, maar de aard en omvang ervan veranderen. De collectie richt zich steeds meer op de vraag en de presentatie wordt steeds eigentijdser. Daarnaast fungeert de collectie steeds meer als grondstof voor de maatschappelijke en educatieve functie van de Bibliotheek. De verbinding tussen fysieke en de digitale collectie wordt ook steeds zichtbaarder.

Er worden nieuwe allianties aangegaan met andere organisaties, zoals recent met de Belastingdienst en het UWV. De verwachting is dat het Netwerk van Bibliotheken steeds meer van dit soort strategische allianties zal aangaan. In veel gevallen is er sprake van maatwerk en wordt er ingespeeld op lokale of regionale netwerken.

4. Innovatie langs drie strategische lijnen

De Bibliotheek Rijssen-Holten sluit zich aan bij de gezamenlijke innovatie agenda van het landelijke/provinciale netwerk van Bibliotheken. De samenwerking met de Overijsselse Bibliotheken is een voorwaarde om onderstaande punten te realiseren.

4.1 Jeugd en onderwijs

De Bibliotheek werkt al jaren nauw samen met het (basis) onderwijs. In de afgelopen periode is de samenwerking verder verbreed en geprofessionaliseerd. Een goede taal- en

leesvaardigheid blijft van groot belang voor het kunnen functioneren in de hedendaagse maatschappij. Het aanbod van de Bibliotheek ondersteunt ouders en onderwijs met programma's en materialen die gericht zijn op taalontwikkeling en leesplezier. De focus ligt op de leer- en leesprestaties van kinderen. Dankzij de dBOS monitor kunnen vorderingen van de leerlingen op de basisschool daadwerkelijk gemeten worden.

Jeugd en onderwijs	Verwachte prestaties 2019	Af te spreken prestatie 2017
<i>Vroeg- en voorschols</i>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Handhaven Boekstart in de Bibliotheek samen met gemeente Rijssen-Holten. Bereik verder uitbreiden naar 55% ✓ Uitbreiden Boekstart in de kinderopvang met minimaal drie partijen ✓ Handhaven van MamaPapa ochtenden in beide kernen. Samenwerking gerealiseerd met diverse partners. ✓ VoorleesExpress uitbreiden van 14 naar minimaal 20 gezinnen per jaar ✓ Tijdens de Nationale Voorleesdagen bereikt de Bibliotheek per twee jaar alle peuters. De ouders krijgen voorlichting over het belang van voorlezen. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Handhaven Boekstart. Bereik verder uitbreiden van 45% in 2016 naar minimaal 47% in 2017 ✓ Handhaven Boekstart in de kinderopvang met drie partijen Verkennende gesprekken met de kinderopvang ✓ MamaPapa ochtenden maandelijks vormgeven. Extra informatie voor ouders over voorlezen en taalvaardigheid ✓ VoorleesExpress uitbreiden van 14 naar 16 gezinnen per jaar ✓ Tijdens de Nationale Voorleesdagen worden alle ouders met kinderen uit Holten uitgenodigd voor een bezoek aan de Bibliotheek. Zij krijgen voorlichting over het belang van voorlezen.
<i>Basisonderwijs</i>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Doorgroei naar minimaal vier locaties met De Bibliotheek op School ✓ Gebruik producten doorgaande leeslijn en mediawijsheid groeit van 40 % (2016) naar 60% van de scholen. ✓ Minimaal vier Dbos scholen nemen Monitor af 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Van één naar twee locaties Bibliotheek op School ✓ Gebruik producten doorgaande leeslijn en mediawijsheid groeit verder naar 50% van de scholen ✓ Verkennende gesprekken met het basisonderwijs over de Bibliotheek op School met alle scholen ✓ Eerste monitorresultaten Bibliotheek op School
<i>Voortgezet onderwijs</i>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Minimaal twee VO-scholen maken gebruik van producten Doorgaande Leeslijn 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Verkennende gesprekken met VO-scholen over Doorgaande Leeslijn.

4.2 Participatie en persoonlijke ontwikkeling

In 2015 is de Participatiewet in werking getreden. Vanuit de Participatiewet gaat het om

- het versterken van eigen kracht
- vergroten sociale zelfredzaamheid
- aandacht voor preventie
- tegenprestatie bij ontvangen van uitkering

De samenleving wordt steeds complexer. Veel mensen hebben moeite om alle ontwikkelingen bij te houden. De Bibliotheek is een laagdrempelige voorziening waar iedereen zich welkom voelt. Dit biedt mogelijkheden om een aantoonbare bijdrage te leveren aan het vergroten van de zelfredzaamheid en

participatie van de inwoners van Rijssen-Holten, inwoners die niet over voldoende vaardigheden beschikken om goed mee te kunnen komen in de maatschappij. De Bibliotheek helpt, in samenwerking met andere organisaties, hun basisvaardigheden zoals taalvaardigheid, leesvaardigheid en digitale vaardigheid (verder) te ontwikkelen.

Naast het vergroten van de zelfredzaamheid kan de Bibliotheek Rijssen-Holten ook bijdragen aan de persoonlijke ontwikkeling van iedereen. De ondersteuning, die de Bibliotheek daarbij in samenwerking met een groot aantal partners kan leveren is vooral gericht op het versterken van de eigen kracht van mensen.

Basisvaardigheden en persoonlijke ontwikkeling	Verwachte prestaties 2019	Af te spreken prestatie 2017
<i>Taal- en leesvaardigheid</i>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Taalpunt verder uitbouwen waarbij de focus meer komt te liggen op basisvaardigheden ✓ Vergroten bereik naar 90 cursisten per jaar ✓ Werven van voldoende vrijwilligers om bovenstaande te kunnen realiseren ✓ Afspraken zijn gemaakt met gemeente en UWV over toeleiding ✓ Alle bondgenoten worden ingezet voor voorlichting en toeleiding 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Gebruik Online (taal) programma's, cursussen verder bevorderen ✓ Vergroten bereik van 50 naar 60 cursisten per jaar ✓ Afspraken met gemeente over toeleiding van NT1 (inzet Taalmeter) ✓ Ambassadeurs voor NT1 inzetten
<i>Digitale vaardigheden</i>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Landelijke afspraken Belastingdienst uitvoeren (waaronder cursussen Digisterker en Klik en Tik) 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Cursussen aanbieden Digisterker en Klik en Tik
<i>Basisvaardigheden: Omgaan met geld en gezondheidsvaardigheden, Sollicitatievaardigheden</i>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Vergroten aanbod gerealiseerd met trainingen op het gebied van budgettering, solliciteren en gezondheid en opvoeding. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Starten met pilot 'De levende sollicitatiegids'.
<i>Voorlichting belastingdienst</i>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Landelijke afspraken met Belastingdienst uitvoeren 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Starten met spreekuren Belastingzaken

4.3 Verandering en verbreding klassieke

Bibliotheek

In een moderne Bibliotheek kun je ruimschoots terecht en ben je altijd welkom. Dankzij selfservice technieken en efficiënte bemensing of onbemande openingsuren kunnen ruime openingstijden gerealiseerd worden. Digitaal is de Bibliotheek 24 uur per dag en 7 dagen per week beschikbaar. De digitale dienstverlening is laagdrempelig en functioneel georganiseerd, eenvoudig bedienbaar en te begrijpen.

Een inspirerende en uitnodigende presentatie van de collectie blijft belangrijk zowel in de vestigingen als op internet.

De verbinding tussen de fysieke en digitale collectie wordt steeds zichtbaarder. Actualiteit en pluriformiteit van de collectie blijven eveneens van onverminderd belang.

Tegelijkertijd wordt de Bibliotheek steeds meer een werkplaats voor de samenleving. Een plek waar burgerinitiatieven of organisaties bij elkaar kunnen komen en een ruimte waar lezingen, cursussen en workshops gehouden kunnen worden. Ook de komende jaren blijven we investeren in de Bibliotheek als maatschappelijke en educatieve ontmoetingsplaats. Ruime openstelling en goede faciliteiten zijn hiervoor noodzakelijk.

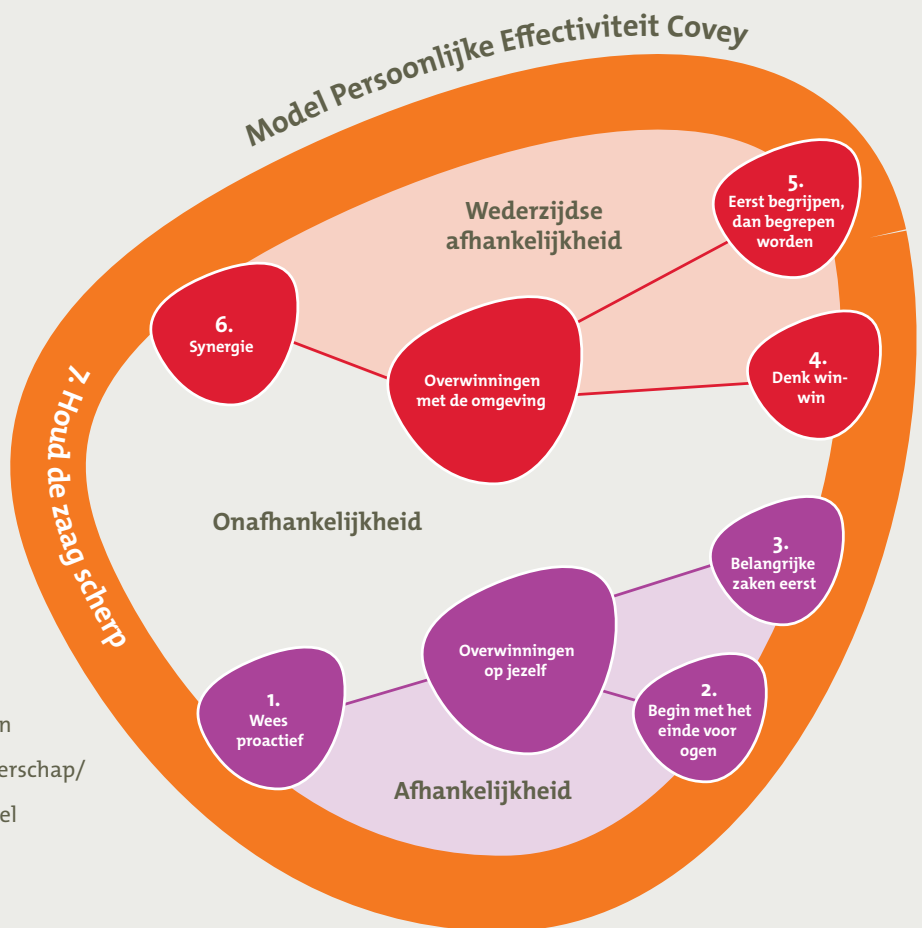
Klassieke Bibliotheek	Verwachte prestaties 2019	Af te spreken prestaties 2017
<i>Openingstijden</i>	De twee Bibliotheken zijn minimaal 110 uur open	De twee Bibliotheken zijn minimaal 104 uur open
<i>Abonnementen</i>	Het bibliotheekabonnement tot en met 17 jaar blijft gratis (ook digitaal) Aansluiting Nationale Bibliotheekpas is gerealiseerd (indien financieel mogelijk)	Het bibliotheekabonnement tot en met 17 jaar blijft gratis (ook digitaal) Prijzen en voorwaarden conform provinciale afspraken
<i>Collectie</i>	Collectie wordt jaarlijks aangepast aan de hand van het rekenmodel (actuele uitleencijfers)	Collectie wordt jaarlijks aangepast aan de hand van het rekenmodel (actuele uitleencijfers)
<i>Toegang Digitale Bibliotheek</i>	De Bibliotheek biedt toegang tot de digitale Bibliotheek Gebruik neemt met 25% toe t.o.v. 2016	De Bibliotheek biedt toegang tot de digitale Bibliotheek Gebruik neemt met 10% t.o.v. 2016.

5. Nieuw HR-beleid

5.1 Verbreding functies medewerkers

De nieuwe Bibliotheek vraagt andere competenties van haar personeel. In de eerste plaats enthousiaste proactieve medewerkers die gastvrij zijn en zich gemakkelijk in diverse doelgroepen kunnen inleven en in staat zijn om effectief te communiceren.

Maar de medewerkers zullen zich ook verder moeten verbreden om de overgang naar een maatschappelijk-educatieve Bibliotheek verder vorm te geven. Extra aandacht zal besteed worden aan de ontwikkeling van persoonlijk leiderschap/eigenaarschap aan de hand van het model Persoonlijke effectiviteit van Covey.

5.2 De nieuwe vrijwilligers

Bibliotheek Rijssen- Holten maakt al jaren naar volle tevredenheid gebruik van de inzet van vrijwillige c.q. onbetaalde medewerkers.

In de Bibliotheek Rijssen- Holten verrichten verschillende vrijwilligers diverse werkzaamheden. Er kunnen verschillende 'typen' van vrijwilligers onderscheiden worden, samenhangend met de achterliggende redenen, motivaties en betrokkenheid voor burgers om vrijwilligersbeleid te gaan doen:

- De traditionele vrijwilliger: deze vrijwilliger is zeer gemotiveerd voor het verrichten van vaste taken, doorgaans in de directe dienstverlening, veelal ook op vaste tijden. Deze vrijwilliger bindt zich graag voor langere tijd aan de organisatie en zien we van oudsher veel bij de ondersteuning in de frontoffice.
- De geïnteresseerde vrijwilliger: deze vrijwilliger zal zich niet voor langere tijd willen binden aan een organisatie. Het

gaat om burgers in verschillende levensfasen en dat heeft grote invloed op hun keuzes. Zij voeren concrete klussen uit, passend bij de persoonlijke belangstelling en/of kennis. Deze groep is voor de Bibliotheek van steeds groter belang, omdat deze de verbinding kan maken naar nieuwe groepen in de samenleving.

- In sommige gevallen wordt er gewerkt met de geleide vrijwilliger. De geleide vrijwilliger is de vrijwilliger die, vrijwillig of min of meer verplicht, onbetaald werk verricht. Bijvoorbeeld als tegenprestatie voor een bijstandsuitkering, onderdeel van een maatschappelijke stage of als werk-ervaringsplek. Het kan ook om cliënten van een zorginstelling gaan, die als dagbesteding vrijwilligerswerk verrichten. Met deze vrijwilliger zal de Bibliotheek in het kader van de ontwikkelingen in het sociaal domein en Participatiewet te maken krijgen.

Om de overgang naar een maatschappelijk-educatieve Bibliotheek verder vorm te geven is de inzet van vrijwilligers

noodzakelijk. De nieuwe taken geheel uitvoeren met het huidige aantal medewerkers is niet mogelijk.

5.3 Een nieuw personeelsplan

Op basis van dit Meerjarenbeleidsplan zal in 2017 een strategisch personeelsplan worden geschreven waarin de gewenste ontwikkeling van het team zal worden beschreven in concrete acties.

Het nieuwe personeelsplan zal onder andere een antwoord geven op de volgende vragen:

- Wat heeft de nieuwe Bibliotheek in de komende jaren nodig aan taken en functies?
- Wat heeft de Bibliotheek al in huis?
- Wat kan er omgebogen worden door omscholing en bijscholing?
- Hoe kunnen we ruimte creëren om nieuwe taken op te pakken?
- Op welke manier kunnen we via samenwerking aanvullende expertise inbrengen?
- Duurzaam inzetbaarheid van het personeel blijft een aandachtspunt.

6. Financiën

Bovenstaande doelstellingen kunnen alleen gerealiseerd worden dankzij een gezond financieel beleid. De financiële continuïteit wordt gewaarborgd door:

- een verstandig uitgavenpatroon
- kostenbesparing o.a. door efficiënter werken en inzet van vrijwilligers
- het onderhouden van een algemene reserve
- het binnenhalen van projectsubsidies

In het voorjaar van 2017 wordt een nieuw budgetcontract afgesloten met de gemeente Rijssen-Holten voor een periode van vier jaar op de vijf kerntaken. Elk jaar wordt er een uitvoeringsplan gemaakt. Jaarlijks wordt het subsidiebedrag aangepast met de loon- en prijsontwikkelingen (lonen volgens het percentage genoemd in de jaarlijkse VNG-circulaire en overige uitgaven volgens het percentage dat de gemeente hanteert voor haar eigen begroting)

7. Literatuurlijst

1. Bibliotheek van de toekomst: knooppunt voor kennis, contact en cultuur / Commissie Cohen. – Den Haag: Sectorinstituut Openbare Bibliotheken, 2014
2. Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen, 2015
3. Netwerkplan 2017-2020 Overijsselse Bibliotheken 'De vernieuwende Bibliotheek: het netwerk versterkt!'
4. Vrijwilligersbeleid Bibliotheek Rijssen-Holten 2016

Adresgegevens

de Bibliotheek Rijssen-Holten
Kerkstraat 4
7461 LC Rijssen
T 0548 51 34 31
E info@bibliotheekrijssenholten.nl
www.bibliotheekrijssenholten.nl